

Силабус освітнього компонента Програма навчальної дисципліни

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ТРЕНІНГОВОЇ РОБОТИ

Шифр та назва спеціальності
232 -Соціальне забезпечення

Освітня програма
Управління в сфері соціального
забезпечення

Рівень освіти
Магістр

Семестр
2

Інститут
ННІ Соціально-гуманітарних технологій

Кафедра
Педагогіки та психології управління
соціальними системами імені акад. І.А. Зязюна
(301)

Тип дисципліни
Спеціальна (фахова), Вибіркова.

Мова викладання
Українська

Викладачі, розробники

Шаполова Вікторія Валеріївна
Viktoriia.Shapolova@kpi.edu.ua

Кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та психології управління соціальними системами імені акад. І.А. Зязюна НТУ «ХПІ»

Досвід викладацької діяльності – 10 років. Автор понад 50 наукових та навчально-методичних праць. Автор тренінгів з проблем лідерства з розвитку особистості в різних аспектах та командоутворення. Провідний лектор з дисциплін: «Методи гри в психологічній практиці», «Психологія адиктивної поведінки», «Соціально-психологічний тренінг», «Соціальна психологія», «Психологія тимблдингу», «Лідерство в управлінні соціальними системами» та ін.
[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

Загальна інформація

Анотація

Дисципліна спрямована на оволодіння теоретичних основ та відпрацювання практичних навичок побудови та проведення тренінгових заходів в діловому просторі, оволодіння навичками проведення різних тренінгових методів, розуміння динамічних процесів у тренінгових групах. Робиться акцент на аналізі вербальної та невербальної комунікації, розвитку практичних комунікативних вмінь та навичок, які будуть ефективними в різних ситуаціях ділового спілкування на різних його етапах та в різних соціальних групах ділового та особистісного простору.

Мета та цілі дисципліни

придбання знань в області соціально-психологічних механізмів тренінгових заходів і застосування різних тренінгових методів та вмінь для конструктивної ділової взаємодії.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, консультації.. Підсумковий контроль – залік.

Компетентності

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

СК3. Здатність до впровадження методів і технологій інноваційного практикування та управління в системі соціального забезпечення.

СК4. Здатність до критичного оцінювання соціальних наслідків політики у сфері прав людини та сталого розвитку суспільства.

СК6. Здатність налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, попереджати та розв'язувати конфлікти.

СК7. Здатність розробляти і впроваджувати програми соціального захисту населення.

СК10. Здатність виявляти професійну ідентичність та діяти згідно з цінностями працівника соціальної сфери.

СК11. Вміння інформувати населення щодо форм, методів та засобів надання соціальної допомоги, пенсійного забезпечення.

Результати навчання

РН2. Критично оцінювати результати наукових досліджень і різні джерела знань щодо соціального забезпечення, формулювати висновки та рекомендації щодо його впровадження.

РН3. Володіння методами комунікації у застосуванні різних форм взаємодії та спільної діяльності.

РН7. Застосовувати загальне та спеціалізоване програмне забезпечення для вирішення професійних задач та здійснення наукового дослідження.

РН8. Автономно приймати рішення в складних і непередбачуваних ситуаціях.

РН10. Пояснювати та надавати обґрунтовані відповіді населенню щодо форм, методів та засобів надання соціальної допомоги, пенсійного забезпечення та страхування.

РН16. Розробляти програми навчання та обміну досвідом в системі соціального захисту населення.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 год. (4 кредитів ECTS): лекції – 32 год., практичні заняття – 16 год., самостійна робота – 72 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного проходження курсу необхідно мати знання та практичні навички з наступних дисциплін: «Філософія управління», «Адаптивне управління». «Лідерство в управлінні соціальними системами».

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Лекційні та практичні заняття проводяться інтерактивно з використанням мультимедійних технологій. Використовується проєктний підхід до навчання, ігрові методи, робота в малих групах; семінари-дискусії; кейс-метод; ділові ігри.

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Історія становлення групових методів роботи фахівців в соціально-психологічному просторі.

Розкриття поняття «Тренінг». Аналіз історичної ретроспективи становлення концепції тренінгової роботи в працях провідних вчених різних країн світу та епох.

Тема 2. Різновиди групової психологічної роботи.

Деякі класичні різновиди групової психологічної роботи: Т-групи (К.Левін), групи зустрічей (К.Роджерс), гештальт-групи, психодрама Я.Морено, трансактний аналіз у групі, тренінг умінь.

Тема 3. Загальна характеристика соціально-психологічного тренінгу як активного соціально-психологічного навчання дорослих.

Цілі і задачі СПТ. Основні принципи СПТ. Типи СПТ (тренінг умінь, тренінг особистісного зростання). Поняття «комунікативна компетентність» та методи її підвищення; зворотній зв'язок як головний механізм впливу на особистість в ході тренінгу.

Тема 4. Принципи побудови тренінгового простору.

Принципи побудови тренінгового простору та їх вплив на роботу групи.

Тема 5. Класифікація тренінгових методів.

Загальна орієнтація по застосуванню різних методів, що використовуються в СПТ. Класифікація методів, що використовуються при проведенні СПТ. Групова дискусія як базова процедура в СПТ. Елементи само менеджменту в СПТ. Діагностичні процедури СПТ. Поняття «програма СПТ». Типи програм тренінгу.

Тема 6. Типи тренінгових ігор.

Феномен гри в СПТ. Типи тренінгових ігор. Психогімнастика, її роль і функції в процесі СПТ.

Тема 7. Релаксаційні методи.

Методи релаксації в тренінговому просторі. Вправи на м'язове розслаблення (викликання відчуття тяжкості, тепла та інше) заспокоєння, відволікання думок людини від тривожних його подій.

Тема 8. Принципи комплектації груп тренінгу.

Принципи комплектації груп тренінгу та його матеріально-технічне забезпечення. Поняття «програма тренінгу» та методи її побудови. Тренінги в організаціях соціального забезпечення: можливості та перспективи. Роль керівника в процесі організації тренінгового заходу.

Тема 9. Підготовка ведучого тренінгу.

Вимоги до особистості ведучого. Система підготовки ведучого. Основні помилки ведення тренінгу. Роль тренера в групах різних напрямів.

Тема 10. Стадії розвитку тренінгової групи.

Стадії розвитку тренінгової групи. Поняття фаз тренінгу: лабілізація і навчання. Співвідношення стадій розвитку групи з фазами тренінга. Використання соціодинамічних закономірностей в формуванні групового процесу в СПТ. Стратегії поведінки тренера в групі СПТ. Робота з сильними почуттями в СПТ.

Результати досліджень психологічних феноменів СПТ: динаміка самооцінки і соціометричного статусу людини в процесі СПТ.

Тема 11. Структурування тренінгового заняття та тренінгу в цілому.

Загальний алгоритм тренінгового дня. Вправи на "розігрівання" на початку тренінгового дня. Вправи-розминки. Основна гра. Діагностичні процедури СПТ. Рольове розігрування на різних стадіях СПТ. Кінець тренінгового дня і його оформлення. Кінець СПТ і його оформлення.

Тема 12. Програми: «Партнерське спілкування в діловому просторі».

Програми: «Партнерське спілкування в діловому просторі». Ефективна взаємодія в групі.

Тема 13. Фактори, що сприяють та не сприяють встановленню партнерському діловому спілкуванню.

Фактори, що сприяють та не сприяють встановленню контакту, обміну інформацією, прийняттю рішень.

Тема 14. Невербальне спілкування в ході ділової взаємодії.

Невербальне спілкування в ході ділової взаємодії. Позитивне самоподання.

Тема 15. Стратегії поведінки у переговорах.

Стратегії поведінки у переговорах. Конструктивна поведінка в конфлікті інтересів сторін.

Тема 16. Завершення переговорів.

Поняття «рамки ділової бесіди». Методи успішного завершення ділових переговорів. |

Теми практичних занять

Тема 1. Тренінгова робота в корпоративному просторі.

Аналіз сучасного стану тренінгових послуг в корпоративному просторі

Тема 2. Діагностичні процедури та самоменеджмент СПТ.

Елементи само менеджменту в СПТ. Діагностичні процедури СПТ.

Тема 3. Практика опрацювання навичок участі в інтерактивних заходах тренінгового простору .

Ділова гра: проведення, рефлексія, аналіз результатів; інтерактивні вправи.

Тема 4. Поняття «програма тренінгу».

Поняття «програма тренінгу» та методи її побудови. Аналіз різних тренінгових програм.

Тема 5. Практичні особливості роботи тренера.

Стратегії поведінки тренера в групі СПТ. Робота з сильними почуттями в СПТ. Результати досліджень психологічних феноменів СПТ: динаміка самооцінки і соціометричного статусу людини в процесі СПТ.

Тема 6. Інтерактивні заходи на тренінгу.

Вправи на «розігрівання» на початку тренінгового дня. Вправи-розминки. Рольове розігрування на різних стадіях СПТ.

Тема 7. Захист авторської програми тренінгу.

Захист авторської програми тренінгу для корпоративного застосування. Проведення міні-тренінгів

Тема 8. Інтерактивні заходи на тренінгу.

Інтерактивні вправи на підвищення комунікативної компетентності.

Самостійна робота

Курс передбачає виконання індивідуальних завдань:

Теми індивідуального завдання

1. Сучасні тенденції проведення рекламних заходів щодо тренінгів

2. Поняття тренерської манери.
3. Аналіз особливостей проведення сучасних тренінгів в діловому просторі: тематика, аудиторія, особливості проведення тощо.
4. Створення власної програми тренінгу в діловому та особистісному просторі.

Література та навчальні матеріали

Основна література

1. Афанасьєва Н.Є., Перелигіна Л.А. Теоретико-методологічні основи соціально-психологічного тренінгу: навчальний посібник. – Харків: НУЦЗУ, 2016. – 251 с.
2. Лефтеров В. О. Психологічні тренінгові технології в органах внутрішніх справ : Монографія : У 2-х т. – Т. I : Методологія психотренінгу та його використання у професійно-психологічному розвитку персоналу, задіяного в екстремальних видах діяльності / В. О. Лефтеров. – Донецьк : ДЮІ, 2012. – 240 с.
3. Карпенко Є. Основи психотренінгу: навч. посібник. – Дрогобич: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, 2016. – 80 с.
4. Мороз Л. І. Професійно-психологічний тренінг у становленні особистості фахівця (на прикладі працівників ОВС) : монографія / Л. І. Мороз. Івано-Франківськ. - 2011. Том. 1, № 2
5. Організація і методика соціально-педагогічного тренінгу : Навчальний посібник // Уклад. : О. М. Шевчук. – Умань : ПП Жовтий, 2011. – 133 с.
6. Пантелюк М.І., Маруніч І.І., Гайдаєнко І.В. Ділове спілкування та культура мовлення – К.: ЦУЛ, 2020 – 224.
7. Прикладні питання технології підготовки та проведення когнітивно-орієнтованих тренінгів спілкування : методичні рекомендації / В.М. Духневич ; Нац. акад. пед. Наук України, Ін-т соц. та політ. психології. – К. : Міленіум, 2014 – 84 с. - <https://core.ac.uk/download/pdf/32309469.pdf>
8. Соціально-психологічний тренінг і маніпуляція [Текст]: навч.-метод.посіб./ В.В.Балахтар. – Вижниця :Видавництво «Черемош», 2017. – 432 с.
9. Теоретико-методологічні основи соціально-психологічного тренінгу [Текст] : навч. посіб. / Афанасьєва Н. Є., Перелигіна Л. А.; Нац. ун-т цивіл. захисту України. – Харків : ХНАДУ, 2017. – 315 с.
10. Федорчук В. М. Тренінг особистісного зростання: навч. посіб. / В. М. Федорчук – К. : «Центр учбової літератури», 2017. – 250 с.
11. Яхно Т.П., Куревіна І.О. Конфліктологія та теорія переговорів. Навчальний посібник – К.: ЦУЛ, 2021 – 168.

Додаткова література

1. Василяка, О. К. Ефективність групової психокорекції методом активного соціально-психологічного навчання = The effectiveness of group psychocorrection by the method of active social-psychological learning : кваліфікаційна робота на здобуття ступеня вищої освіти «магістр» / О. К. Василяка ; наук. керівник д.психол.н., професор В. І. Шебанова ; Міністерство освіти і науки України ; Херсонський держ. ун-т, Факультет психології, історії та соціології, Кафедра практичної психології. – Херсон : ХДУ, 2020. – 84 с.
2. Загальна психологія [Текст]: підручник / за ред. С.Д. Максименка. – Вінниця: Нова книга, 2006. – 688 с.
3. Stuart Brown, Christopher Vaughan Play: How it Shapes the Brain, Opens the Imagination, and Invigorates the Soul Paperback – April 6, 2010.
4. Whitebread, D., Neale, D., Jensen, H., Liu, C., Solis, S.L., Hopkins, E., Hirsh-Pasek, K. Zosh, J. M. (2017). The role of play in children's development: a review of the evidence (research summary). The LEGO Foundation, DK
5. David A. Sousa How the Brain Learns. Kindle Edition.

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

100% підсумкової оцінки складаються з результатів оцінювання у вигляді заліку (30%) та поточного оцінювання (70%).
Залік: усна доповідь на 3 запитання.
Поточне оцінювання: 3 онлайн тести.

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

26.06.2023

Завідувач кафедри
Олександр РОМАНОВСЬКИЙ

Гарант ОП
Лариса ГРЕНЬ